

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין יג.

עין משפט
גר מצוה

עב א ב מיי פ"א מהל' מפליג הלכה ד ופי' מהלכות סוטה הלכה ח ופי' דם הלכה ט סמג עשין נז נה טו"ש ע"ד פי' רע"ט סעיף י:
עב ג מיי פ"ג מהלכות סוטה הלכה ח ופי' הלכה ד והלכה יא סמג ע"ד מיי פ"ג מהלכות גירושין הלכה ז סמג שם עשין כ טו"ש ע"ד ה"ש פי' קלף סעיף ז:

ע"ל זה וע"ל זה נחלקו. לא שייך למימר הכא טעמיה דז"ש אלא לאשמעינן דכיון דלאחר מ"ק לא נחלקו דיון הוא שיש לו להשיב ולומר נחלקו: ולא כפי"י. לא שייך כאן תנא דמתא לטפויה קאמי כיון דליכא תנא דלפסקיה: א"ר חרדך בו את התלמידים. אין לפרש כמו בשאר דוכתי לידע אס ידעו להשיב על דבריו דמאחר שאמר שלא אמר ר' ישמעאל דבר זה מעולם היו יודעים שלא אמר ר' כי אם לשבחו: **קנקנתום**. פירש הקונטרס אדרמני"ט ורש"י

פירש דקנקנתום היא קרקע ירוקה שקוין אותה וידריו"ל וכן צברוך ור"מ נמי פוסק כן צתקין ספר מורה דמותר לתם אדרמני"ט לתוך הדיו לספר מורה לכו"ל עלמא דלאו היינו קנקנתום ור"מ דמסכת נדה (ד' י"ט.) מן שחור כחמת ומפרש (ד' י"ט.) קאמר דקנקנתום הוא חרמ"ל דאושכפי אס כן משמע שהוא שחור ואילו ודריו"ל ירוקה היא דומה לזוכית ועל שם זווכית נקראת ודריו"ל ופ"י הקונטרס אומר ור"מ מפרש דלאחר שטותוניה נוחה ור"מ לתת לתוך הדיו או היא משחמת: **או מייתר אות אחת**. כמו צראשית צרא צרלו ורבינו מאיר קבל מרבותיו כמו הוה על הוה (ימוקא 1) שהטיל יו"ד על האחרון:

רבי עקיבא היינו ס"ק. דקמניי) הכשר מצוי ז"ש אומרים כו' ולא מפליג בין קצר לרחב: דרב אחאי. מצוי פחות מארבעה טפחים חד מנייהו אית ליה דזארבעה ומארבעה ולמעלה פליגי אבל פחות מארבעה אין צריך כלום: ולא מסיימי. הי מנייהו אית ליה דרב אחאי והי מנייהו לית ליה לדרב אחאי היינו דאמר לעיל [ב"ב]. דרב אחאי גופיה תנאי היא: לא רבי ישמעאל אר דבר זה. מוחזק אני בו שהוא חכם ומעולם לא אמר דבר זה: לא אמרה רבי עקיבא. להאי הלכה כאותו תלמיד אלא לתדד את התלמידים שישימו לבם לתורה ויאמרו פלפול איסמ. נראין דברי אותו תלמיד: **קנקנתום**. אדרמני"ט: אפרה עני. ולקמן מפרש: מחסר אום אמת. וה' אליהם אמת אס מחסר אלי"ף הרי אמה מחריב. וידבר ה' אס תוסקף אות אחת ותכתבו וידברו נמלאת מחריב: דבר אחד יש נ"י לקמן מפרש מאי קמהדר ליה: כפז שיעול נחמות. וקנקנתום רישומו ניכר מאד: מאי קאמר ליה. רבי ישמעאל: ומאי קא מהדר ליה. רבי מאיר. אזהר ליה על חסר ויתר ומהדר ליה קנקנתום יש ל' קשיא שימוש איסמו. דקאמר לעיל קמיה רבי ישמעאל שימש תחילה והכא תני איפכא: רבי עקיבא היה חריף טובא ולא מאי ר' מאיר למיקס אליביה: וגמר גמרא. משניות שקיבל מרבותיו: וקרי אפא לקמיה דרבי עקיבא. שהיה חריף לפלפל ולקדקק במה שלמד להשיב תשובות ומשניות אפילו בספר תורה דקסדר אס צא לתמוך לה מן התורה מוחק: שצמקד. מגילה של כל סוטה וסוטה: אין מגילתה קשירה נו'. סוטה שנכתבה מגילתה ואמרה טמאה אני ופטורה אין מגילתה קשירה לקוטה אחרת אלמא כתיבה לשמה צעינן וה"ה נמי דאין מוחקין לה מן התורה: וממך

ר"ע אומר על זה ועל זה נחלקו בו: ר"ע היינו תנא קמא איכא בינייהו (ב) דרב אחאי ואיתימא רב יחיאל ולא מסיימי תניא אומר ר"ע לא אמר ר' ישמעאל דבר זה אלא אותו תלמיד אומר דבר זה והלכה כאותו תלמיד דבר זה אלמא לית הלכתא בוותיה והדר אמרת הלכה כאותו תלמיד אומר רב יהודה אומר שמואל לא אמרה ר' עקיבא אלא (ב) לחדד בה התלמידים ור"ג בר יצחק אומר נראין איתמר א"ר יהושע בן לוי כל מקום שאתה מוצא משום רבי ישמעאל אומר תלמיד אחד לפני ר"ע אינו אלא ר"מ ששימש את ר' ישמעאל ואת ר"ע (א) דתניא אומר ר"מ כשהייתי אצל ר' ישמעאל הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר כשבאתי אצל רבי עקיבא אסרה עלי איני והאמר רב יהודה אומר שמואל משום ר' מאיר כשהייתי לומד אצל ר' עקיבא הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר וכשבאתי אצל ר' ישמעאל אמר לי בני מה מלאכתך אמרת לי לבלר אני אמר לי בני הוי זהיר במלאכתך שמלאכתך מלאכת שמים היא שמא אתה מחסר אות אחת או מייתר אות אחת נמצאת מחריב את כל העולם כולו אמרתי לו דבר אחד יש לי וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך הדיו אמר לי וכי מטילין קנקנתום לתוך הדיו והלא אמרה תורה (א) וכתב (ב) ומחה כתב שיכול למחות מאי קא"ל ומאי קא מהדר ליה הכי קא"ל לא מיבעיא בחסירות וביתירות [דלא טעינא] דבקי אגא (ב) אלא אפילו מוחש לזיבוב נמי דילמא אתי ויתבי אתגיה דדל"ת ומחיק ליה ומשווי ליה ר"ש דבר אחד יש לי וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך הדיו קשיא שימוש אישמוש קשיא אסרה אסרה בשלמא שימוש אישמוש לא קשיא מעיקרא אתא לקמיה דר"ע ומדלא מצי למיקם אליביה אתא לקמיה דרבי ישמעאל וגמר גמרא והדר אתא לקמיה דר"ע וסבר סברא אלא אסרה אסרה קשיא תניא רבי יהודה אומר ר"מ היה אומר * לכל מטילין קנקנתום לתוך הדיו חוץ מפרשת סוטה ורבי יעקב אומר משמו (ב) חוץ מפרשת סוטה שבמקדש מאי בינייהו אומר רב ירמיה למוחק לה מן התורה איכא בינייהו והני תנאי כי הני תנאי דתנאי (ב) אין מגילתה קשירה להשקות בה סוטה אחרת ר' אחי בר יאשיה אומר מגילתה קשירה להשקות בה סוטה אחרת אמר רב פפא דילמא לא היא עד כאן לא קאמר ת"ק התם אלא כיון דאיניתק לשום רחל תו לא הדרא מינתקא לשום לאה (ב) אבל גבי תורה דסתמא מיכתבא הכי נמי דמוחקין אומר רב נחמן בר יצחק דילמא לא היא עד כאן לא קאמר רבי אחי בר יאשיה התם אלא דאיכתוב מיהת לשום סוטה בעולם אבל גבי תורה דלהתלמד כתיבא הכי נמי דלא מחקינן ולית ליה לרבי אחי בר יאשיה הא דתנן (ב) כתב [גט] לגרש אתו ונמלך

(א) [לעיל ב"ב]. (ב) דרכות נ: וז"ל [ב"ב]. (ג) סוטה כ"ה ע"ש. (ד) [סוטה ח]. (ה) ומהר"ם אומר שזבוי בורחי ממת להי קא"ל קנקנתום יש לי ולכא למתן לטופי [ב"ב]. (ו) ורי"ק לתקן פירו וכתב לענין דבמניה צעינן שליחות אל משום דמסתמא איירי קרא שכל אדם יכול לגרש את אשתו ואפי' דיו קטועות [ב"ב]. (ז) גיטין כ"ד. סוטה כ: כ: (ח) כ"ל דמסתמא דקמניי. (ט) כפי"י ט"פ: יהיה מנויה ס"ס. (י) אלא לשבחו אלא כמו שפירש הקונטרס כפי"י א"ר ר"ל וצ"ע מה"ש בין הלכה לנראין כיון דלשבו אומר כן אס אמר הלכה מה נראה שבו יומר [ב"ב]. (כ) וכן כתבו מוס' צעינן י"ט. ופ"ש דבגמרא היה כתוב אצל לפניו שם לא נמלא.

תורה אור השלם
1. וכתב את הקלות הקלות הבחן בספר וקוקה אל מי הקריים: במדבר כב כג
לעזי רש"י
אדרמני"ט. צב שחר.

מוסף רש"י
בלבר. סופר (סוטה כ). שמא אתה מחסר אות אחת. נגון אי' ויה' אליהם אמת (ירמיה י') או מייתר אות אחת. כגון צראשית צרלו אליהם (סוטה ב). דבר אחד יש לי. לקמן מפרש מאי משנה היא זו (פ"ג) וב' שיכול למחות. ור' ישמעאל סבר מוחקין לה מן התורה ולא צ"ע כתיבה לשמה. ואפרסת סוטה לחודה קא קפיד (שם). מאי קא"ל ומאי קא מהדר ליה. מאי קאמר ליה ר' ישמעאל דקא מהדר ליה ר"מ דבר אחד יש לי שטעה רוסח ואינו נמק. מה ענין קנקנתום אל חוקרי ומור (שם). כתב לגרש את אשתו. כתב לה גט (שם כ).

רבינו הנואל

א"ר עקיב' על זה ועל זה נחלקו. פי' על המבוי שיש [ב]ארכו מר' אמות ולמעלה ובין על מבוי שהוא פחות מר' אמות נחלקו בית שמאי ובית הלל, ואמרין תנא קמא סתם קאמר על כל מבוי, ור' עקיב' סתם אומר על כל מבוי מה בינייהו. ופירקין דרב אחאי (איכא בינייהו) דאמר למטה עד ארבעה, כלומר אם הוא מבוי שרוחב פתחו מארבעה טפחים ולמטה אינו צריך לא לחי ולא קורה, ולא מסיימי א"ר יהושע בן לוי כל מקום שאתה מוצא משום ר' ישמעאל א' תלמיד אחד בפני ר' עקיב', אינו אלא ר' מאיר ששימש את ר' ישמעאל ואת ר' עקיב'. דתניא א"ר מאיר כשהייתי קנקנתום לתוך הדיו, וכשבאתי אצל ר' עקיב' אסר עלי. אינו והאמרי משמיה דר"מ כשהייתי קנקנתום לתוך הדיו, וכשבאתי אצל ר' עקיב' מייקרא אתא קמיה דר' עקיב' כיון דלא (אימצי למיקם אליביה, אתא קמיה דר' ישמעאל גמר וחדר אתא לקמיה דר' עקיב' וסבר סברא. תניא ר' יהוד' אומר [ב] מאיר היה אומר לכל מטילין קנקנתום, חוץ מפרשת סוטה שבמקדש, מפני שצריך למוחק.

תניא בניי שחזו (שם ד' ע"ב). כתב סופר לשמה וחתמו עדים לשמה צעינן שליחות דהא סוף פ"צ דגיטין (ד' כ"ג) מכשרים כתיבת חש"י בגדול עומד על גביו אע"ג דלאו בני שליחות נינהו וי"ל דלעולם חשיב לשמה והתם פסול מרדבנן וגבי סוטה לא שייך לתקן א"ר כבסוטה אין הכתב שעליו לכתוב מקפיד אס יכתבו שום אדם לשמה שלא כרשותו ומסתמא יחא ליה אלב גבי גט ופסקמא לא ניחא ליה לבעל: עשייה

תניא בניי שחזו (שם ד' ע"ב). כתב סופר לשמה וחתמו עדים לשמה צעינן שליחות דהא סוף פ"צ דגיטין (ד' כ"ג) מכשרים כתיבת חש"י בגדול עומד על גביו אע"ג דלאו בני שליחות נינהו וי"ל דלעולם חשיב לשמה והתם פסול מרדבנן וגבי סוטה לא שייך לתקן א"ר כבסוטה אין הכתב שעליו לכתוב מקפיד אס יכתבו שום אדם לשמה שלא כרשותו ומסתמא יחא ליה אלב גבי גט ופסקמא לא ניחא ליה לבעל: עשייה